Input Liemerse Economische Visie Actieplan Maakindustrie

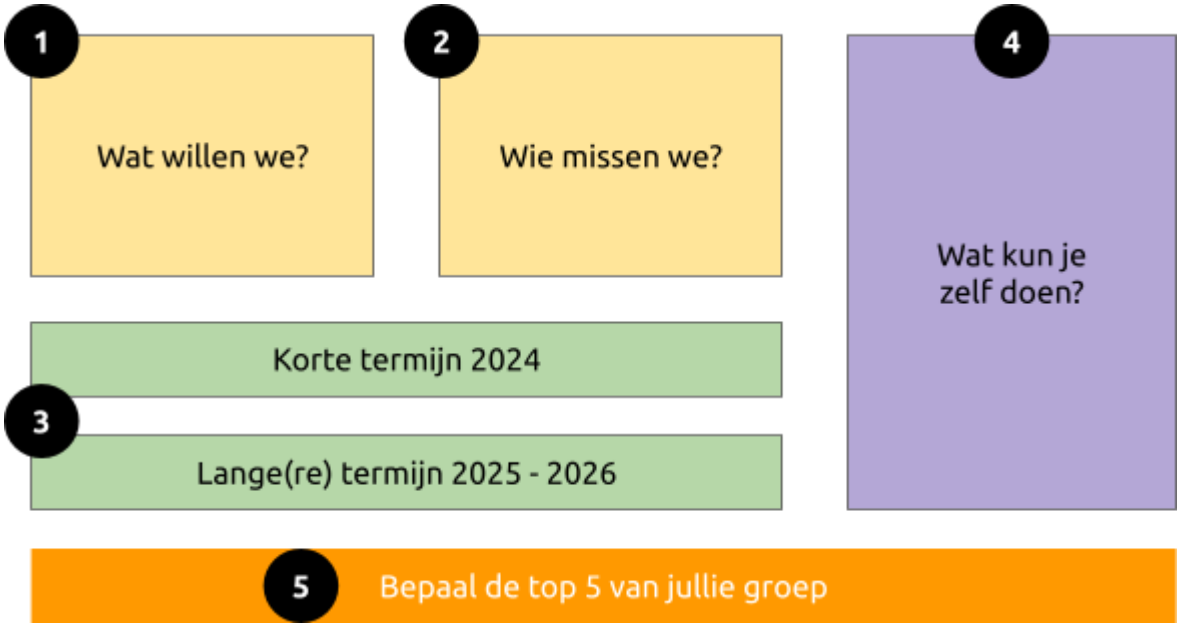
Periode 2024 - 2026

Najaar 2023 heeft er een evaluatie plaatsgevonden over de uitvoering en resultaten van de Liemerse Economische Visie (LEV) 2020-2023. Dit rapport is op 26 januari 2024 opgeleverd en geeft een aantal belangrijke conclusies aan. Onder meer dat de gekozen speerpunten vrijetijdseconomie, logistiek en maakindustrie relevant zijn. Om te komen tot het Actieplan maakindustrie voor de Liemers Economische Visie 2024-2026 is er op 28 mei 2024 een workshop gehouden waar input is opgehaald voor het bepalen van het Actieplan Maakindustrie voor de periode 2024-2026. In deze workshop zijn vertegenwoordigers van de drie O samenwerking (triple-helix) met elkaar in gesprek gegaan over het thema "Maakindustrie in de Liemers" en wat ervoor nodig is om hier de komende jaren verder in te groeien. De lijst van deelnemers aan deze workshop is als bijlage opgenomen in dit document.

Opbouw van de workshop

De workshop bestond uit twee delen: een algemeen informatief deel, waarin de aanwezigen werden bijgepraat over de laatste stand van zaken rondom de LEV en enkele rapporten die reeds zijn verschenen. Denk aan het Techniekpact rapport en het Actieplan Groene en Digitale Banen. Deze rapporten worden in de bijlage ook benoemd. Ook bestaande initiatieven zoals het Gelrepact, het Gelders Valmanschap en Sterk Techniek Onderwijs zijn kort aan de orde geweest. Het doel hiervan was het op een "gelijk niveau" krijgen van de deelnemers, alvorens zij met elkaar in gesprek zouden gaan. Het tweede deel bestond uit het uiteen gaan in drie werkgroepen, om daarin met elkaar het gesprek te voeren over een aantal vragen.

Deze zijn hieronder weergegeven:

De gegeven antwoorden in de gesprekken werden vervolgens op post-its geschreven, die terugkwamen op flip-over vellen. Hierdoor ontstond er een gezamenlijk beeld per werkgroep, die ter afsluiting van de bijeenkomst door de begeleider van de werkgroep werd voorgedragen aan de aanwezige deelnemers.

Opbrengst van de workshop

De workshop heeft veel verschillende input opgeleverd, die als input kan dienen voor het actieplan. In de werkgroepen werd in stap 5 van de workshop toegewerkt naar een top 5 van zaken die zij belangrijk vinden om mee te geven in de verdere uitwerking van de aanpak. Deze top 5 van de drie werkgroepen ziet er als volgt uit:

1. Thematische innovatiehub, waarin bedrijven en overheden samenwerken 2. Jongeren behouden: gezamenlijke verantwoordelijkheid voor verdere ontwikkeling 3. Verbinden van wat er is en ook inzichtelijk maken voor alle stakeholders 4. Circulaire economie stimuleren in de volle breedte 5. Infrastructuur en bereikbaarheid (ook OV) beter faciliteren	1. Ruimte voor een innovatiecentrum 2. Aansluiting bij bestaande innovatiecentra versterken 3. Randvoorwaarden voor (beter) wonen en werken realiseren 4. Samen met elkaar het talent opleiden en behouden in de regio 5. Houdt de business (ook met elkaar) in de regio	1. Zorg voor behoud jonge aanwas van personeel 2. Versterk de samenwerking tussen de 3 O's 3. Bouw aan een doorlopende leerlijn voor techniek 4. Realiseer een plek waar alles samenkomt 5. Zorg voor een goede governance structuur (geld / bestuurlijk)

Daarnaast stonden er ook op de verschillende post-its nog aanvullende ideeën en gedachten die tevens de moeite waard zijn van het melden:

Zorg voor een goed imago en daarmee een herkenbare zichtbaarheid voor jongeren.	Sluit aan bij het Human Capital akkoord van Gelderland.	Zorg voor een verbinder om de initiatieven aan elkaar te koppelen.
Creëer een omgeving voor start-ups en jonge bedrijven, bijvoorbeeld door het realiseren van challenges.	Houdt de regionale innovatie laagdrempelig zodat iedereen mee kan doen.	Een innovatie café waarin je elkaar (digitaal) kunt ontmoeten.
Zet ook de jongeren zelf aan tafel als je bezig bent met het realiseren van een toekomstbeeld.	Zorg voor meer OEM-ers * als bedrijven in de regio, dat trekt automatisch toeleveranciers aan.	Haal het onderwijs meer naar het bedrijfsleven en vice versa.

* OEM'er is een fabrikant van een eindproduct, bijvoorbeeld een machinebouwer

Dit tezamen heeft geleid tot een conclusie vanuit de workshop om mee te geven aan de verdere invulling van het Actieplan Maakindustrie van de Liemerse Economische Visie 2024-2026.

Conclusie uit de workshop

Uit de workshop zijn de volgende conclusies gekomen om mee te nemen in het concretiseren van het Actieplan Maakindustrie van de Liemerse Economische Visie voor de periode 2024 - 2026, waarbij in alle werkgroepen de urgentie om aan de slag te gaan duidelijk werd gevoeld. In willekeurige volgorde de belangrijkste punten:

1. **Zorg voor een duurzame samenwerking tussen de drie O's.** Een bijeenkomst zoals de workshop werd door alle deelnemers als zeer waardevol ervaren, omdat daarmee het gesprek tot stand kwam tussen de verschillende organisaties. Creëer hiervoor een duurzame opzet, zodat er ook daadkrachtiger met elkaar kan worden samengewerkt binnen de Liemers. Betrek daarbij vooral ook lokale ondernemers.

Het idee is het opzetten van een onderwijstafel waarin bedrijfsleven, onderwijs en overheid 2x per jaar bij elkaar komen om hierover te spreken.

2. **Realiseer een proeftuin en ontmoetingsplaats, zodat er fysiek en digitaal kan worden samengewerkt.** Een plek om samen te komen maakt ook dat de verbinding meer gezocht wordt en er meer vanuit een gezamenlijke visie kan worden gewerkt. Laat ook start-ups een plek krijgen in deze omgeving, zodat zij automatisch deel kunnen nemen aan het ecosysteem binnen de regio.

Het idee is het doen van verder onderzoek naar de haalbaarheid en mogelijkheden om te komen tot een fysieke ontmoetingsplaats (innovatiehub), waar ook innovatie en samenwerking kan plaatsvinden.

3. **Zorg voor een positieve beeldvorming van de regio naar buiten**, zodat jongeren en (technisch) personeel dat wil komen werken in de regio dit als een aantrekkelijk alternatief gaan zien. Het opbouwen van een positief imago is daarbij essentieel en laat daarin de kracht van de regio duidelijk terugkomen.

Het idee is het realiseren van een imagocampagne met een bureau die het mogelijk maakt om ook "met een bril van buiten de regio" te kijken, maar die tegelijkertijd de kracht van de regio goed kan weergeven. Werk daarbij ook samen met marketingafdelingen vanuit het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in de regio.

4. **Het optimaliseren van de bereikbaarheid met auto en OV is essentieel**, wil je ook met de toenemende woningbouw aantrekkelijk blijven voor mensen om te wonen en te werken. De doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 zijn hierbij essentieel, maar ook het onderliggend wegennet is belangrijk. Ook moet er aandacht blijven gaan naar het OV en de bereikbaarheid van bedrijventerreinen voor bijvoorbeeld studenten.

Het idee is het actief aansluiten vanuit de Liemerse Ambassade bij de A12 Slim Reizen Alliantie en bepaal van daaruit welke mogelijkheden er zijn om de bereikbaarheid in de komende jaren verder te verbeteren. Laat ook het bedrijfsleven hierbij nadrukkelijk zelf bij aansluiten.

5. **Verbind de initiatieven die er al zijn en creëer daarbij een centraal loket**, zowel voor ondernemers, overheden als onderwijsinstellingen. Bekijk ook of verbinding mogelijk is met initiatieven die bovenregionaal al draaien. Door samen op te trekken maken we de regio echt sterker. Er gebeurt al veel en er blijven initiatieven en projecten ontstaan op dit vlak. Om het begrijpelijk en bereikbaar te houden voor alle stakeholders is een verbinding noodzakelijk.

Dit kwam ook al terug in het Techniekpact rapport van 26 februari 2024. Het idee is om een centraal loket op te zetten in de vorm van een telefoonnummer en e-mailadres, waar partijen contact mee kunnen opnemen met vragen over techniek en onderwijs. Hierdoor kan de communicatie ook beter worden gemonitord en gebundeld, waarbij de uitvoering bij de daadwerkelijke projecten blijft liggen.

6. **Betrek jongeren bij de uitwerking van visie en plannen**, zij zijn de toekomst en besef dat het daarvoor ook nodig is om met hen te praten in plaats van over hen. Laat hen meedenken in de maatregelen die nodig zijn om toekomstbestendig te blijven als regio.

Het idee is het laten aansluiten van jongeren uit de regio aan de onderwijs - / arbeidsmarkttafel zoals bepaald in punt 1.

7. **Benutten van de koppelkansen van Leader**, er ligt een grote kans om voor de uitvoering van projecten aan te sluiten bij de mogelijkheden die er liggen binnen het Leader programma. Binnen dit programma is een onderdeel opgenomen met als titel “Toekomstbestendige bedrijvigheid”, waar voldoende koppel kansen liggen voor projecten vanuit het speerpunt Maakindustrie.

Het idee is het koppelen van projecten uit het Actieplan 2024-2026 aan het Leader programma.

Advies en budget

Het algemene advies uit alle drie de werkgroepen is om een kwartiermaker aan te stellen die met deze punten aan de slag gaat om het verder uit te werken in concrete plannen voor de komende jaren.
Hierbij ook in acht te nemen de conclusies en aanbevelingen uit het rapport 'Techniekpact na 2024' alsmede de verkrijging van structurele middelen teneinde continuïteit in de uitvoering te waarborgen.

Het advies is om het opgenomen budget voor het jaar 2024 (€ 45k) als volgt in te zetten:

- Start onderwijs- arbeidsmarkttafel Q 4 – 2024 en het hierbij betrekken van jongeren (thema 1 en 6).
- Aanstelling kwartiermaker voor de verdere uitwerking van de genoemde thema's met de nadruk op de thema's genoemd onder 2 en 5

.

De invulling van de budgetten voor de jaren 2025 en 2026 is afhankelijk van de uitwerking van de concrete plannen voor de volgende jaren door de kwartiermaker alsmede de verkrijging van structurele middelen uit andere (overheids) regelingen (bijvoorbeeld Actieplan Groene en Digitale Banen). Voor incidentele projecten (bijvoorbeeld thema 2) kan LEADER bijdrage worden aangevraagd.

Gerelateerde bronnen

Naast de input die is opgehaald uit de workshop, zijn er nog een aantal bronnen die gerelateerd zijn aan de Liemerse Economische Visie en de opstelling van het Actieplan voor de Maakindustrie. Deze zijn hieronder benoemd en waar nodig opvraagbaar:

- Leader 2023-2027, Regio de Liemers, Liemerse Ambassade
- Techniekpact na 2024, Inventarisatie Achterhoek & Liemers, Rutgers, 26 februari 2024
- Evaluatie Liemerse Economische Visie (LEV), Ecorys, 26 januari 2024
- Kamerbrief Actieplan Groene en Digitale Banen, diverse Ministeries, 3 februari 2023

Deelnemers aan de workshop

Ondernemers	
Altop BV	Chiel Berndsen
Tevel	Eric Sulter
DCD Europe	Ton Dreves
Impact	Pieter Hoenderken
VNO/NCW	Ilko Bosman
NTP	Fred van Hooff
Kinkelder Metal Solutions	Pieter de Kinkelder
Hoornstra-infrabouw	Eduard Poodt
Hoornstra-infrabouw	Richard Geven
De Spannen BV	Henry Span
Bouwbedrijf Joosten	Wout Joosten
Kennisinstellingen	
Hogeschool Arnhem Nijmegen	Frank Croes
Graafschap College	Maarten Jacobs
Graafschap College	Gijs Smeman
ROC Rijn Ijssel	Ellard de Vries
Hogeschool van Hall Larenstein	Harry Ankone
Symbion	Mark Lazeroms
Liemers College	Laurens van Lier
Liemers College	Ilse Vos
Techno Plaza	Joost Grol
AT Techniekopleidingen	Mike Broekhuizen
Overheid (gerelateerd)	
Gemeente Westervoort	Jan Derksen
Gemeente Westervoort	Peter Pennekamp
Gemeente Montferland	Gerard Nijland
Gemeente Duiven	Patrick Sessink
Gemeente Zevenaar	Yvette Abbing
Gemeente Doesburg	Menno Feitsma
Gemeente Montferland	Mario te Kaat
Waterschap Rijn IJssel	Dennis Roes
Waterschap Rijn IJssel	Remco Castelijn
8RHK Ambassadeurs	Caroline Termaat
STO - Techniekpact	Harald Wiggers
RCT provincie Gelderland	John Schraven
The Economic Board	Jan van Dellen